မြန်မာ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၈၄-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း(၂)ရက်၊
ခရစ်နှစ် ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ (၁)ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ်၊ ဆန်ဖရန်ဆစ္စကို ဖေးဇရီယာမှာရှိတဲ့
ထေရဝါဒဓမ္မအသင်းက ဆင်ယင်ကျင်းပသော အပတ်စဉ် ဓမ္မသင်တန်း

****

ဗုဒ္ဓခေတ် တစ်မိုးအောက်တစ်ယောက်ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ
(တေဒဂ်ရပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ)

ပညာဉာဏ်ကြီးကျယ်တဲ့အရာ အသာဆုံး
မဟာပညာ တေဒဂ်ရ ခေမာ ထေရီ

(သင်တန်းမှတ်စု အကျဉ်း)

(က) အတိတ်ဘဝပါရမီ

- **ပဒုမုတ္တရာမြတ်စွာဘုရားထံမှာ** ကုသိုလ်ပြုပြီး မဟာပညာ တေဒဂ်ဆုပန်ခဲ့၊
- **ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်** ဘိက္ခုနီရဟန်းမ ဝတ်ခဲ့ပြီး အနှစ်တစ်သောင်း တရားအားထုတ်ခဲ့။ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ်တရားတော်မှာ ကျွမ်းကျင်သူ, သစ္စာလေးပါးအရာ ရဲရင့်သူ၊ သိမ်မွေ့ နက်နဲ့တဲ့တရားတော်တွေကို ဟောပြောတတ်သူ ဖြစ်ခဲ့။

အကျိုးအနေနဲ့ သံသရာမှာ စည်းစိမ်ဥစ္စာပေါများသူ၊ ပညာရှိသူ၊ မိတ်ကောင်းရှိသူ၊ နှစ်သက် မြတ်နိုးဖွယ်ရာ ပစ္စည်းကောင်းတွေ သုံးဆောင်ရသူ၊ ခင်ပွန်းလေးစားမြတ်နိုးခံရသူသာ ဖြစ်ခဲ့ရ။

- **ကောဏာဂုံမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်**မှာ သူငယ်ချင်းတွေနဲ့အတူ မြတ်စွာဘုရားနဲ့ သံဃာတော်များအတွက် ကျောင်းမြေနေရာနဲ့အတူ ကျောင်းများ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့။
- **ကဿပမြတ်စွာဘုရားရှင်လက်ထက်**မှာတော့ ကိကီမင်းကြီးရဲ့ သမီးတော် ၇-ပါးထဲမှာ သမဏီမင်းသမီး ဖြစ်ခဲ့။ ဘိက္ခုနီရဟန်းမ ပြုခွင့်မရခဲ့ကြလို့ ညီမ ခုနစ်ဖေါ်လုံး အိမ်ထောင်မပြုဘဲ ဥပုသ်သီတင်းသီလ အမြဲဆောက်တည်ပြီး ကောမာရီ ဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို အနှစ်နှစ်သောင်းတိတိ ကျင့်သုံးဆောက်တည်ခဲ့ကြ။ ဒီညီမ ခုနစ်ဖေါ်ဟာ အကျွန်ုပ်တို့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက် ရောက်တဲ့အခါ ခေမာထေရီ၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ၊ ပဋာစာရီ ထေရီ၊ ကုဏ္ဍလကေသီ ထေရီ၊ ကိသာ ဂေါတမီ ထေရီ၊ ဓမ္မဒိန္နာ ထေရီနဲ့ ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီးတို့ ဖြစ်လာကြမည့်သူတွေ ဖြစ်တယ်။

အထူးသဖြင့် ခေမာ ထေရီလောင်း သမဏီမင်းသမီးဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကြောင်းကျိုးဆက် ဖြစ်ပုံကို ဖေါ်ပြတဲ့ မဟာနိဒါနသုတ်တော်ကြီးကို အလွတ်ရအောင် ကျက်မှတ်ပြီး အမြဲတစေ ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ခဲ့သူ ဖြစ်တယ်။

(ခ) ပစ္စုပ္ပန် ဘဝဖြစ်ရပ် အတ္ထုပ္ပတ်

- ရာဇဂြိုဟ်ပြည့်ရှင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးရဲ့ အလွန်ချစ်မြတ်နိုးတဲ့ မိဖုရား ဖြစ်လာခဲ့။

- ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက အလှမာန်ယစ်မူးနေတဲ့ ခေမာမိဖုရားကို မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတဲ့ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်ကို သွားစေချင်လို့ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ရဲ့ သာယာလှပပုံကို သီချင်းစပ်ခိုင်းပြီး သဘင်သည်တွေကို ခေမာမိဖုရားနားမှာ ထပ်ခါထပ်ခါ သီဆိုစေခဲ့၊

- ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ဘွဲ့သီချင်းကို နားထောင်ပြီး ဝေဠုဝန်ကျောင်းကို မသွားရ မနေနိုင်ဖြစ်လာတဲ့အတွက် ဥယျာဉ်ကြည့်ရန် သွားရောက်ခဲ့၊

- မြတ်စွာဘုရားရှင်က အလှဆုံးမိန်းကလေးတစ်ယောက်ပုံစံ ဖန်ဆင်းပြပြီး နုရာမှာ ရင့်၊ ရင့်ရာမှ အို၊ အိုရာမှ နာ၊ နာရမှ သေ၊ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလွဲပျက်စီးသွားပုံအထိ ဖန်ဆင်းပြပြီး ခေမာမိဖုရားကို သံဝေဂဉာဏ်တွေရအောင် တရားပြခဲ့။

အသုဘဘာဝနာနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို နာယူပြီး ခေမာမိဖုရား သောတာပန် ဖြစ်

- သံဝေဂဉာဏ်ဖြစ်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက အသုဘဘာဝနာ နှလုံးသွင်းပုံကို ဂါထာ ၅-ပုဒ်နဲ့ အခုလို ဟောပြခဲ့----

(၁) "ခေမာမိဖုရား...ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးဆိုတာ နာကျင်ခံခက် နှိပ်စက်တတ်တဲ့ သဘောလည်းရှိတယ်၊ မစင်မကြယ် ရွံရှာဖွယ်ရာလည်း ဖြစ်တယ်၊ ပုပ်ဟောင်းညှီလှောင်း မကောင်းတဲ့ အနံ့လည်းရှိတယ်၊ အထက်ကိုလည်း လျှံတက်ယိုထွက်တတ်တယ်၊ အောက်ကိုလည်း တစက်စက် ယိုထွက်တတ်တယ်၊ လူမိုက်တွေသာ နှစ်သက်စုံမက် မြတ်နိုးကြတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ ဒီစက်ဆုပ်ဖွယ်သဘောသဘာဝတွေကို ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်ပါ"

(ခ) အသုဘဘာဝနာထင်စေဖို့အတွက် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် စူးစိုက်ပြီး ဘာဝနာစိတ်ကို ရှုပွားပါ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကာယကောဋ္ဌာသတွေအပေါ်မှာ သတိကို ကပ်ထားပါ၊ တပ်မက်တဲ့စိတ်တွေကင်းပြီး ငြီးငွေ့တဲ့နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်တွေ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်လာအောင် ရှုပွားပါ။

(ဂ) ငါဘုရားအနီးမှာရှိတဲ့ အမျိုးသမီးရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ဟာ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်အိုမင်းပြီး ပျက်စီးရသလို သင်ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်လည်း အိုမင်းပြီး ပျက်စီးမှာဖြစ်တယ်။ သင်ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ဟာ မသေခင် ခေတ္တခဏ တင့်တယ်လှပတယ်လို့ ထင်ရသလို ငါဘုရားအနီးမှာရှိတဲ့ အမျိုးသမီးရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ဟာလည်း မသေခင် ခေတ္တခဏလောက်ပဲ လှတယ်ထင်ရတာပါ။ ဒါကြောင့် ကိုယ့် ခန္ဓာအပေါ်မှာရော, သူတစ်ပါး ခန္ဓာတွေအပေါ်မှာပါ တပ်မက်တဲ့ဆန္ဒရာဂကို ပယ်စွန့် လိုက်ပါ။

(ဃ) အဖြစ်နဲ့အပျက်ကို ရှုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုလည်း ပွားများပါ၊ မာန်မာနကိုလည်း ပယ်စွန့်ပါ၊ မာနကို ပယ်စွန့်နိုင်ခဲ့ရင် လောဘမီး ဒေါသမီးစတဲ့ မီး တစ်ဆယ့်တစ်မီး ငြိမ်းပြီး ဒုက္ခအပူတွေ မရှိတဲ့နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်ပါလိမ့်မယ်။

(င) ပင့်ကူကောင်ဟာ ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ထားတဲ့ ကွန်ရက်အသွင် ပင့်ကူချည်မျှင်တွေပေါ် ဟိုသွားဒီသွား လျှောက်သွားနေသလို, ရာဂတွေနဲ့ တပ်မက် မောနေကြတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ လည်း ကိုယ်ပြုလုပ်ထားတဲ့ တစ်ဘဝပြီးတစ်ဘဝ ဖြစ်တဲ့ ဘဝခန္ဓာအစဉ်

တွေဆီ အစဉ်လိုက် သွားနေရတယ်။ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကာမချမ်းသာတွေကို မငဲ့မကွက် ပယ်စွန့်ကြပြီး ကိလေသာအလျဉ်နဲ့ ဘဝခန္ဓာအစဉ်ကို ဖြတ်တောက်ကာ နိဗ္ဗာန်ရတဲ့အထိ ကျင့်ကြတယ်"

(ခေမာထေရီအပဒါန်၊ ထေရီအပဒါန်ပါဠိတော်၊ စာမျက်နှာ၊ ၂၂၆။ ၂၂၇။)

ဒီတရားဒေသနာကို နာကြားလိုက်ရတဲ့အခါ ခေမာမိဖုရားရဲ့စိတ်အစဉ်တွေဟာ ကြည်လင်လာတယ်။ ဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက မဟာနိဒါနသုတ္တန်(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်)ကို ဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဒီသုတ္တန်ဟာ ခေမာမိဖုရား ကဿပဘုရားလက်ထက် ကိကီမင်းရဲ့ သမီး သမဏီ မင်းသမီးဖြစ်စဉ်က အရကျက်ပြီး အမြဲမပြတ် ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်ခဲ့တဲ့ သုတ္တန်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသုတ္တန်ကို နာရတဲ့အခါ ခေမာမိဖုရားဟာ ရှေးက အရကျက်ခဲ့ဘူးတာကို ပြန်လည်အမှတ်ရပြီး နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်လိုက်တဲ့အတွက် အဲဒီနေရာမှာပဲ သောတာပတ္တိမဂ်, ဖိုလ် ဆိုက်ရောက်ပြီး သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

- နမော တေ သဗ္ဗဒဿာဝီ၊ နမော တေ ကရုဏာကရ။

နမော တေ တိဏ္ဏသံသာရ၊ နမော တေ အမတံ ဒဒ - စတဲ့ဂါထာများ ရွတ်ဆိုပြီး မြတ်စွာဘုရားအပေါ် အထင်လွဲခဲ့တာကို ဝန်ချတောင်းပန်။

- အဲဒီနောက် ဘိက္ခုနီမဝတ်ပြီး တရားအားထုတ်

ဆီမီးတိုင်ကြည့်ရင်း ခေမာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်

ဘိက္ခုနီရဟန်းမဖြစ်ပြီးလို့ ၁၅ ရက်မြောက်တဲ့နေ့မှာ ခေမာထေရီမဟာ ဥပုသ်ပြုဖို့ ထွန်းညှိထားတဲ့ ဆီမီးအလင်းတိုင်ရဲ့ မီးတောက်မီးလျှံ ဖြစ်ပေါ်လာလိုက်, ပျက်သွားလိုက် ဖြစ်တာကို မြင်တွေ့ပြီး သံဝေဂဉာဏ်တွေ ထင်လာခဲ့တယ်။ ဆက်ပြီး ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတရားတွေရဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကြောင်းကျိုးဆက် ဖြစ်နေပုံတွေ၊ အဖြစ်နဲ့ အပျက်တွေကို ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ သုံးသပ် ဆင်ခြင် ရှုမှတ်ပွားများလိုက်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် ခေမာထေရီမဟာ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါး၊ အဘိညာဉ်ခြောက်ပါး ခြံရံတဲ့ အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ် ဆိုက်ရောက်ပြီး ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ခေမာထေရီမဟာ ပရိယတ်ရော ပဋိပတ်ပါ နှစ်ခုလုံး လေ့လာလိုက်စားသူ ဖြစ်တာမို့ ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါး ကျင့်စဉ်တရားမှာလည်း ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသူ၊ ကထာဝတ္ထုကျမ်းနဲ့ပတ်သက်ရင်လည်း သူမတူ အောင်ရဲရင့်ပြီး အဘိဓမ္မာအရာမှာလည်း ကျွမ်းကျင်သူ ပညာရည်ထူးချွန်သူ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

(ဂ) ခေမာထေရီ ဉာဏ်စွမ်းပြ တရားတော်ကြီးဟောပြီး မဟာပညာ တေဒဂ်ရခဲ့

ပသေနဒီ ကောသလမင်းကြီးဟာ ခေမာ ထေရီနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး သတ္တဝါသေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်ဦးမလား၊ မဖြစ်တော့ဘူးလား စတဲ့ ပြဿနာတွေကို မေးခဲ့။

ခေမာထေရီက အခုလို ပြန်လည်ဟောပြခဲ့-----

"အရှင်မ... သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်ပါသလား"

"မင်းမြတ်... ဒီအချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်ပါ"

"အရှင်မ... ဒီလိုဆိုရင် သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူးလား"

"မင်းမြတ်... ဒီအချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်ပါ"

"အရှင်မ... သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်း ရှိ, မဖြစ်တာလည်း ရှိသလား"

"မင်းမြတ်... ဒီအချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်ပါ"

"အရှင်မ... ဒီလိုဆိုရင် သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်း မဟုတ်, မဖြစ်တာလည်း မဟုတ်တာလား"

"မင်းမြတ်... ဒီအချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်ပါ"

ဒါကတော့ ကောသလမင်းနဲ့ ခေမာထေရီတို့ ပထမအဆင့် အနေနဲ့ မေးကြ, ဖြေကြပုံ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တဆင့်အနေနဲ့ ဆက်ပြီးတော့ အပြန်အလှန် အခုလို မေးကြ, ဖြေကြ ဆွေးနွေးကြ ပြန်ပါတယ်။

"အရှင်မ... အကျွန်ုပ်မေးတဲ့ အကြောင်းအရာ အချက်အလက်တိုင်းကို ဘာကြောင့် မြတ်စွာ ဘုရား မဟောကြားအပ်ရတာလဲ"

"မင်းမြတ်... ဒီလိုဆိုရင် သင့်ကိုပဲ ပြန်မေးပါဦးမယ်၊ သင်ကြိုက်နှစ်သက်သလို ဖြေပါ။ ဂင်္ဂါမြစ်ထဲမှာ သဲမှုန်တွေ 'ဟောဒီလောက် ရှိပါတယ်'လို့ ဖြစ်ဖြစ်၊ 'သဲမှုန့်ရာပေါင်းက ဒီလောက်, ထောင်ပေါင်းက ဒီလောက်, သိန်းပေါင်းက ဒီလောက်ရှိတယ်'လို့ ဖြစ်ဖြစ် ရေတွက်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ ဂဏန်းသင်္ချာသမား, လက်ချိုးရေသမား, အပေါင်းလိုက်ရေသမားတွေ သင်မင်းမြတ်မှာ ရှိပါသလား"

"အရှင်မ... မရှိပါ"

"မင်းမြတ်... မဟာသမုဒ္ဒရာထဲမှာ ရှိတဲ့ ရေတွေဟာ 'ခွက်ပေါင်း ဟောဒီလောက် ရှိတယ်'လို့ ဖြစ်ဖြစ်၊ 'ခွက်ရာပေါင်းက ဒီလောက်, ခွက်ထောင်ပေါင်းက ဒီလောက်, ခွက်သိန်းပေါင်းက ဒီလောက်ရှိတယ်'လို့ ဖြစ်ဖြစ် ရေတွက်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ ဂဏန်းသင်္ချာသမား, လက်ချိုးရေသမား, အပေါင်း လိုက်ရေသမားတွေ သင်မင်းမြတ်မှာ ရှိပါသလား"

"အရှင်မ... မရှိပါ။ အကြောင်းကတော့ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ နက်လည်း နက်လှပါတယ်၊ မနှိုင်းယှဉ်မရေတွက်နိုင်ပါ၊ သက်ဝင်ရန်လည်း ခဲယဉ်းလှပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပါ"

"မင်းမြတ်... မြတ်စွာဘုရား အတွက်တော့ သေပြီးတဲ့နောက် သတ္တဝါလို့ ပညတ် သတ်မှတ်မယ်ဆိုရင် ပညတ်သတ်မှတ်နိုင်တဲ့ ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို လုံးဝပယ်ပြီးသွားပြီ။ မြတ်စွာဘုရားမှာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသွားရင် ခန္ဓာ အသစ် ဖြစ်တော့မှာမဟုတ်၊ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ နောက်ထပ် ခန္ဓာငါးပါး အသစ်ဖြစ်တော့မှာ မဟုတ်တဲ့အတွက်ကြောင့် နောင်အနာဂတ်ဖြစ်မည့် ခန္ဓာငါးပါးအစုကနေလည်း လွတ်တော်မူပြီးဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ နောင်အနာဂတ် ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ သတ္တပညတ်, ပုဂ္ဂလပညတ် ငြိမ်းပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် အနာဂတ်ခန္ဓပညတ်ကနေ လွတ်ပြီး ဖြစ်တော်မူတယ်။

မင်းမြတ်... မြတ်စွာဘုရားဆိုတာ မဟာသမုဒ္ဒရာလိုပဲ ဂုဏ်တော်အားဖြင့်လည်း နက်နဲလှတယ်၊ အလိုအရွှာသယအားဖြင့်လည်း နက်နဲလှတယ်။ ဒီလိုနက်နဲတော်မူလှတဲ့ မြတ်စွာဘုရားအဖို့တော့ သေပြီးတဲ့နောက် သတ္တဝါလို့ ပညတ်မယ်ဆိုရင် ပညတ်နိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး မရှိတော့တာမို့ 'သတ္တဝါ'ဆိုတဲ့ ပညတ်လည်း မရှိတော့ပါ။

ဒီလိုမရှိတော့တာကို မြင်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားအနေနဲ့ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တယ်, မဖြစ်ဘူး-စတဲ့ လေးချက်လုံး မပြောသင့်တော့ပါ၊ ဒါကြောင့် သင်မင်းကြီးမေးတဲ့ လေးချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်တာဖြစ်ပါတယ်"

ဒီနောက်တော့ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးဟာ ခေမာဘိက္ခုနီမရဲ့ အဖြေစကားကို နှစ်သက် သဘောကျပြီး အရှင်မကို ရှိခိုးဦးတင် အရိုအသေပြုကာ ပြန်သွားခဲ့ပါတယ်။

ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးဟာ တစ်နေ့မှာတော့ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်သွားပြီး ခေမာထေရီမကို မေးသလိုပဲ မြတ်စွာဘုရားကို မေးခွန်း လေးချက် မေးပြန်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ခေမာထေရီမ ဖြေသလိုပဲ ပြန်ဖြေတော်မူခဲ့ပါတယ်။

အခုလို မြတ်စွာဘုရား ဖြေပုံနဲ့ ခေမာထေရီမရဲ့ ဖြေပုံတွေ တထပ်တည်း တူညီနေတဲ့အခါ ပသေနဒီ ကောသလမင်းဟာ အလွန်အံ့သြသွားပြီး "မြတ်စွာဘုရား... သိပ်ကို အံ့သြစရာ ကောင်းလှပါတယ်ဘုရား။ မြတ်စွာဘုရားနဲ့ တပည့် ရဟန်းမတို့ရဲ့ တရားတွေဟာ အနက်ချင်းရော သဒ္ဒါချင်းပါ တထပ်တည်း ကျ, ညီညွတ်လှပါတယ်၊ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဆန့်ကျင်မှု မရှိပါ။ မြတ်စွာဘုရား... တစ်ချိန်က ဒီမေးခွန်းတွေကို ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမကိုလည်း မေးမြန်းခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီအရှင်မလည်း မြတ်စွာဘုရားဖြေသလို ဖြေကြားခဲ့ပါတယ်ဘုရား"လို့ ဝမ်းသာကြောင်း လျှောက်ထားခဲ့ပါတယ်။

ဒီနောက်တော့ ပသေနဒီ ကောသလမင်းကြီးဟာ ဝမ်းသာအားရစွာနဲ့ပဲ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးဦးချ ကန်တော့ပြီး မြတ်စွာဘုရားထံကနေ ပြန်သွားခဲ့ပါတယ်။
(သံယုတ်ပါဠိတော်၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၅၄၄။)

ဒါကတော့ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌတွဲ၊ ဒုတိယပိုင်းမှာ တိပိဋကဓရ မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး အနှစ်ချုပ်ပြထားတဲ့ ခေမာသုတ္တန် အကျဉ်းချုပ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ခေမာထေရီ မဟာပညာ တေဒဂ်ရပုံ

ပသေနဒီ ကောသလမင်းကြီးကို ခေမာသုတ္တန် ဟောကြားခဲ့တာဟာ ခေမာထေရီမအတွက် ပညာအရာ တေဒဂ်ရဖို့ အနီးကပ် အကြောင်းတရား ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ မြတ်စွာဘုရားဟာ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမကို ပညာဉာဏ်ကြီးမားကြတဲ့ တပည့်ဘိက္ခုနီမတွေထဲမှာ ပညာအရာ အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဆိုတဲ့ "မဟာပညာ တေဒဂ်"ဘွဲ့ထူးနဲ့ ချီးမြှောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်။

****

အရှင်နေမိန္ဒာဘိဝံသ
သိမ်တောင်ပရိယတ္တိစာသင်တိုက်၊ တောင်ကြီးမြို့။